ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ПРЕДПАЗВАНЕ НА ПОЧВАТА, ВЪЗДУХА И ВОДАТА НА ДУНАВСКИЯ ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН НЕГОТИН – МОНТАНА

Проект CB007.2.32.150 „Устойчив екологичен район“ финансиран по програмата Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
CCI Number: CCI 2014TC16I5CB007.

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

ТЕМА	Предложените действия допълват и надграждат вече съществуващите дейности в Дунавския регион. Стратегическото управление изисква интегриран подход - подобряването на транспортната инфраструктура оказва положително въздействие върху елементи като бизнес среда, привлекателност на градовете и регионите или качеството на живот, но също така оказва въздействие върху ландшафтите, биологичното разнообразие и замърсяването на въздуха. Те не могат да бъдат разглеждани изолирано, а трябва да бъдат балансирани един с друг, за да се постигне най-устойчивото решение. Следователно за изпълнението на всяка приоритетна област е важно да се идентифицират съответните организации и институции, които могат да допринесат за тези решения на база на областта на техния специфичен опит. Този план за действие (АР) се фокусира върху опазването на биологичното разнообразие, ландшафтите и качеството на въздуха, водата и почвите. Предложените действия ще допринесат пряко за стратегията „Европа 2020“, по-специално целите за справяне с предизвикателствата, свързани с изменението на климата, за прилагане на устойчиво използване на ресурсите (включително води, околна среда и земи) и за осигуряване на по-добро качество на живот. Освен това те ще допринесат за постигането на целта на ЕС 2020 и Визията за биологично разнообразие до 2050 г. и изпълнението на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие. Що се отнася до опазването на биологичното разнообразие или поддържането и подобряването на качеството на почвите и ландшафтите, трябва да се осигури координация между всички действия, наблюдавани на национално ниво. Следва да се използват пълноценно съществуващите налични инструменти за мрежи, координация и сътрудничество.

УВОД	Есетрите срещани в Дунавския басейн са добре познати като древен и изключително ценен вид, който оказва силно икономическо и социално въздействие върху живота на човешката популация по река Дунав и останалите реки от басейна на Черно море. От средата на XX век обемът на годишния улов на есетри в долното течение на река Дунав непрекъснато намалява и това е ясен сигнал за неблагоприятното състояние на тези популации (Bacalbasa-Dobrovici, 1997; Bacalbasa-Dobrovici и Patriche, 1999 ; Reinartz, 2002; Paraschiv и Sucio, 2006). В днешно време всички видове есетрови риби в българските води са намалели драстично (Василев и Пехливанов, 2003; Bloesch и др., 2006) и два от тях *A. sturio* и *A. nudiventris* изглежда са изчезнали (Bacalbasa-Dobrovic i и Holčik, 2000). Причините за тази ситуация са добре известни. На първо място, есетрите се характеризират с голяма продължителност на живота, късна зрялост, неравномерна честота на хвърляне на хайвера и дълги миграционни движения. От друга страна, отрицателното антропогенно въздействие като дългогодишен прекомерен улов, повишен риболовен натиск, разрушаване на миграционните пътища и замърсяване на водите, доведоха до драстично намаляване на техния брой.

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ И ПРИЧИНА ЗА НЕГО

Повечето водни екосистеми имат способността да се справят с външни натоварвания, но напоследък в някои случаи получените сигнали (масивна загуба на биологично разнообразие, спад на рибните запаси и др.) показват, че техният естествен праг на устойчивост е надвишен. Анадромните видове са тези, които подпомагат прехода от една среда в друга (море - река и обратно), имайки способността да се приспособяват към бързи изменения в натоварването, причинени от промените в околната среда, което е решаващ фактор при процеса на миграция. Миграционните пътища на есетрите и дори крайната им цел, хвърлянето на хайвера, са в постоянна зависимост от водната среда и се определят от хидродинамични параметри. Промените в условията на околната среда могат да доведат до значителна промяна в начина на придвижване на есетрата по време на миграция, която зависи от едната страна от климатичните фактори (температура, вятър, валежи), а от другата страна от трансформациите в резултат на природни или антропогенни хидрологични процеси.

Унищожаването на местообитанията за хвърляне на хайвера и пътищата за достъп до тях се дължат на човешки дейности като бракониерство и хидравлични укрепления върху водата или природни фактори чрез образуване на пясъчни брегове. В този контекст CITES (1973) насърчава разработването на планове за възстановяване на застрашени видове, като есетрите, чрез прилагане на принципи за превенция и защита на околната среда и природните местообитания.

Като хищници в края на водните трофични вериги, есетрите са силно изложени на високи нива на биоакумулация на замърсители в седиментите (Poleksic et al., 2010). Тяхната чувствителност към замърсителите на околната среда произтича от високото съдържание на липиди в телата им и тяхната специфични характеристики, като продължително време за достигане на полова зрялост, забележително дълголетие и бентосна диета (Kruse and Scarnecchia, 2002; Stanic et al., 2006; Webb et al ., 2006). Замърсяването е признато за една от ключовите заплахи за оцеляването на есетровите видове (Williot et al., 2002; Agusa et al., 2004; Pikitch et al., 2005). Смята се, че основната заплаха за есетрите по горното течение на река Дунав идва от деградацията на местообитанията, а в средното течение - от нарушаването на техните миграционни пътища от изграждането на язовири, докато замърсяването и прекомерният риболов са основните заплахи по долното течение и Черно море (Bloesch, 2006). Политическите, социалните и икономическите промени в LDR също повлияват улова на есетрови риби поради липсата на строг контрол върху риболова, което е довело до засилен натиск върху есетрите (Nikcˇevic´ et al., 2004).

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Най-често срещаните видове въздействие, които са причина за невъзможност за постигане на добро състояние на околната среда във всички басейнови дирекции (RBD), са замърсяването с хранителни вещества, водещо до повишени нива на азотни и фосфорни съединения и еутрофикацията на водите, и замърсяването от специфични вещества от промишлени източници. Основните причини за такова замърсяване са заустването на непречистени или недостатъчно пречистени битови отпадъчни води, заустването на недостатъчно пречистени промишлени отпадъчни води, селскостопански дейности и др. Специфичен вид натиск за р. Дунав е замърсяването от стари минни съоръжения, което води до по-високи концентрации на специфични и приоритетни вещества в повърхностните SWB. Неуспехът при постигне на „добро химично състояние“ за повърхностните водни тела, оценен във всички RBMP, е причинен от прекомерните концентрации на приоритетни вещества от промишлени източници и / или стари замърсявания. За района на басейна на река Дунав не може да се постигне „добро химично състояние“ поради замърсяването на определени WB с тежки метали: никел, кадмий и трихлорметан. В района на басейна на река Дунав замърсителите, за които е установено, че имат концентрации, надвишаващи установените стандарти за качество, са нитрати, фосфати, амоняк, хром, желязо и манган. Основните източници на замърсяване на подпочвените води с хранителни вещества са селското стопанство, селищата без системи за събиране на отпадъчни води, общински депа за отпадъци, незаконни сметища; стари замърсявания от минали дейности. Значителни източници на замърсяване с тежки метали (желязо, хром, манган) за подземните води са предимно промишлени инсталации, площадки на минни съоръжения / хвостохранилища, сметища /. През 2011 г. средната годишна концентрация на прахови частици (PM) PM10 в станция РИОСВ-Монтана е 59,6 µg / m3 - 1,5 пъти над нормата за средната граница на концентрация. Превишенията са подчертано сезонни - почти всички регистрирани превишения са през зимния период - от октомври до април. Анализът на резултатите показва, че източникът с най-съществен принос за формирането на високите стойности на емисии на PM10 е битовото отопление, което в по-голямата си част се извършва на твърдо гориво. През този период не са регистрирани излишъци на азотен оксид и серен диоксид. Всички останали контролирани атмосферни замърсители - никел и полициклични ароматни въглеводороди са значително под съответните максимално допустими концентрации и няма трайни тенденции за увеличаване на съдържанието им в атмосферния въздух. В големите общини Монтана, Лом и Берковица замърсяването на въздуха се влияе от дейността на по-големите индустриални обекти. Технологичното оборудване, включително системите за уваляне на прах, е морално и физически остаряло и не може да осигури спазването на нормите за емисии във въздуха.

Почти цялата пътна инфраструктура се нуждае от реконструкция или ремонт. Тя допринася за допълнително увеличаване на емисиите на прах и вредни газове от транспорта. Във връзка с изпълнението на чл. 27 от ЗЧАВ и чл. 30 и 31 от Наредба № 7 (ДВ, бр. 45/1999 г.) Община Монтана е изготвила Програми за намаляване на емисиите и постигане на установените норми на вредни вещества в атмосферния въздух в срока, регламентиран в чл. 31, ал. 3 от горецитираната наредба. Програмата за намаляване на нивата на ФПЧ10 и достигане на установените норми за съдържанието му в атмосферния въздух в община Монтана за периода 2011 - 2014 г. е приета с

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Решение на Общински съвет - Монтана № 629 с Протокол № 53 / 28.04. 2011 г. Планът за действие към програмата определя широк пакет от мерки със съответните кодекси, срокове и отговорности. Изпълнението на мерките, заложени в плана за действие към общинската програма, продължава.

Защитата, рационалното използване и управление на водните ресурси е от първостепенно значение за устойчивото развитие, както за областта, така и за цялата страна. Изпълнението на проекта за общинската пречиствателна станция за отпадъчни води на град Монтана допринася за решаването на някои от ангажиментите по Конвенцията за сътрудничество, защита и устойчиво използване на река Дунав. Значителни усилия са насочени към изграждане на водопроводната и канализационната мрежа, което е предпоставка за подобряване качеството на природните води. Наблюдава се тенденция към спиране влошаването на състоянието на повърхностните води, стабилизиране на ситуацията и леко подобряване в някои речни участъци. Районът обаче изостава значително в изграждането на канализационна мрежа и необходимите пречиствателни станции.

В района на Монтана не е установено замърсяване на почвата с продукти за растителна защита. Замърсяването на почвата с устойчиви органични замърсители, вкл. петролни продукти е силно ограничено. Взетите проби от почвата за определяне на замърсяването с тежки метали и металоиди не показват такива. През последните години се наблюдава нарастваща тенденция за намаляване на замърсяването на земята и почвата. Ограниченото използване на пестициди и торове в селското стопанство, биологичното земеделие и програмите за животновъдство са довели до намаляване на деградацията на земята и почвата.

Област Монтана има дял на защитените територии - 1,87% - много по-малък от средния (5,11%) за страната. Областта има много по-малък дял от средното ниво и за Северозападния регион - 4.47%. Сред защитените територии преобладават природните паркове - 1,56% и защитените територии - 0,23%. Поотделно останалите категории са под 0,1%. Смятаме, че резерви за увеличаване на защитените територии по брой и площ съществуват най-вече в категориите защитени територии и до известна степен в природни забележителности. Защитените зони обхващат приблизително същата площ като цялата NEM в района. Това се дължи на факта, че защитените зони от Натура 2000 почти изцяло попадат в защитени зони на NEM. Общо защитените територии в област Монтана съставляват 39,48% от общата и територия. Защитените зони съгласно Директивата за местообитанията, която заема 31,40% от територията на областта преобладават над защитените зони съгласно Директивата за птиците, които представляват 27,76%.

Изменението на климата се влияе главно от глобалните климатични изменения на земята. В района на Монтана обаче има редица местни източници, които допринасят за увеличаване на парниковите газове в атмосферата и изменението на климата. Изменението на климата засилва процесите на опустиняване. Тенденциите в изменението на температурите на въздуха са в посока на леко затопляне и

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

са добре изразени в посока северозапад. Установено е, че Западна Стара планина образува бариера на североизток, от която затоплянето в района на Монтана започва с промяна от 2.05 oC, преминава последователно през 2.1 oC, 2.15 oC и достига над 2.2 oC в североизточните части на областта (нагоре до Дунав). Има общо повишаване на температурите през лятото и често затопляне през зимата, което води до нестабилна снежна покривка. На българска територия наводненията се генерират поради интензивно топене на сняг, съчетано с валежи през пролетта. Бързи наводнения, причинени от относително изолирани силни валежи през лятото или силни порои с голяма продължителност, които могат да повлияят на стабилността на дигите и да доведат до наводнение (това е проблем само по Дунав). Практиките за защита от наводнения в България включват набор от дейности, с по-голяма или по-малка интензивност в различни региони, в зависимост от нивото на опасност от наводнения. Не са установени значителни промени в скоростния режим на река Дунав след изграждането на хидравличния комплекс "Железни врата" в българския сектор. По отношение на съдържанието на тежки метали, разтворени във водата, Дунав може да бъде класифициран като замърсен поради факта, че повече от една трета от изследваните проби показват по-високи от допустимите стойности. От своя страна рибите натрупват тежки метали, както директно от водата, така и чрез храната. Натрупаните количества се увеличават с възрастта. Тази зависимост е особено важна за есетрите, при които този процес продължава десетилетия. Обикновено тежките метали, съдържащи се в рибните тъкани, са десетки пъти повече, отколкото в околната вода. За съжаление няма данни за съдържанието на тежки метали в тъканите на есетрите.

Българо-Румънският участък на река Дунав представлява най-богатата на биоразнообразие част от най-голямата европейска река. Само в тази част на реката няма съоръжения за разделяне на реките, които да предотвратят естественото развитие на екосистемите. По същата причина само в този участък на реката все още могат да бъдат намерени четири вида есетрови риби и (макар и силно застрашени) те все още се размножават (Raykova et al, 2004).

В дългосрочен план е необходимо да се планират дейности за осигуряване на адаптиране на района към изменението на климата и намаляване на природните рискове до приемливи нива, както и за стимулиране на научните изследвания за прогнозиране на регионалното и местното въздействие на изменението на климата. Защитата на бреговете и почвите по Дунав от ерозия и укрепването на свлачищата са особено важни за предотвратяване на бедствия в района на Монтана. Дейностите, заложени в Стратегията за регионално развитие на област Монтана, които се планират да бъдат изпълнени, са насочени към:

- Създаване и непрекъснато актуализиране на база данни с рискови зони и замърсени зони, изграждане на системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активиране на свлачищни зони;

- Почистване на речни корита и изграждане на защитни съоръжения;

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

- Изграждане на съоръжения за контрол на ерозията, залесяване на обезлесените зони, устойчиво земеползване;
- Провеждане на антиерозионни мерки, вкл. създаване на гори чрез залесяване и подобряване на качеството на горските култури като фактори за противодействие на наводненията и вредните ефекти от изменението на климата;
- Модернизация, укрепване и завършване на защитни съоръжения за високите води на Дунав.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
• Българският участък на р. Дунав е най-богат по отношение на биологично разнообразие • Последната зряла популация от есетри все още се размножава в долния участък на река Дунав • Община Монтана е изготвила Програми за намаляване на емисиите и постигане на установените норми на вредни вещества в атмосферния въздух • Дейностите по превенция на бедствията са отразени в Стратегията за регионално развитие на област Монтана • Разработени са екологични оценки за всички общини в областта	• Районът изостава значително в изграждането на канализационната мрежа и необходимите пречиствателни станции • За района на басейна на река Дунав не може да се постигне „добро химично състояние“ поради замърсяването на важни водни басейни с тежки метали: никел, кадмий и трихлорметан. • Нито едно звено на общинско ниво не контролира подаването на изготвени доклади и те не се подават до крайния срок • Област Монтана има дял на защитените територии - 1,87% - много по-малък от средния (5,11%) за страната.	• Провеждане на текущи изследвания, проверка на състоянието и мониторинг по отношение на видовете и местообитанията на есетрите. • Разработване на амбициозни програми и концепции за намаляване на пестицидите и опасните химикали като цяло или в специфични области, както и иницииране на управление на горещи точки и ограничения за използване на пестициди и опасни химикали чрез създаване на буферни ивици или компенсиращи зони. • Изграждане на капацитет на местните власти по въпросите, свързани с околната среда. • Прилагане на насоки за подобряване на разбирането	• Лошото социално и икономическо състояние на област Монтана е предпоставка за предприемане на екологични мерки, ограничени до основните нужди на местното население от канализация, водопровод и екологични печки за отопление • Въпреки че България е държава-членка във всички международни конвенции и официално приети планове за действие и стратегии за управление на ЕС по отношение на популацията и местообитанията на есетровите риби, те не намират отражение в българското законодателство. • Не е разработена актуализация на Плана за действие за

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

	• Географията и характеристиките на климата в област Монтана са предпоставка за уязвимост, причинена от изменението на климата и антропогенното въздействие	на ключовия сектор на законодателството на ЕС в областта на природата • Създаване на експертна група за подпомагане на регионите и градовете при решаването на различни проблеми и Мрежа за обмен на добри практики. • Подобряване на сътрудничеството с ключови сектори, като се разработи и използва приложен документ с насоки за законодателството на ЕС в областта на природата.	есетрите в България, което е още един голям пропуск в тяхното опазване. • При есетрите като дълголетни видове процесът на натрупване на тежки метали продължава десетилетия; • В района на Монтана редица местни източници допринасят за увеличаване на парниковите газове в атмосферата и изменението на климата • Забавените доклади за екологична оценка от отделените общини в региона биха причинили забавени и ненавременни мерки при решаване на проблемите с изменението на климата и антропогенните въздействия, а трансграничната зона е силно застрашена от тези фактори.

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

НАДГРАЖДАНЕ НА СИЛНИТЕ СТРАНИ	ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА СЛАБИТЕ СТРАНИ	ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ	ЗАЩИТА ОТ ЗАПЛАХИТЕ
• Текущо картиране и осигуряване на местообитания, позволяващи миграция на есетрите, едновременно с хармонизиране на програмите за мониторинг; • Научно обосновано трансгранично наблюдение и управление на есетрите чрез улесняване на сътрудничеството между заинтересованите страни (особено между правоприлагащите органи и природозащитните институции) за координирано прилагане на мерки за предотвратяване и борба с незаконното избиване на есетрите и запазване на критичните им местообитания. • Осигуряване изграждането на капацитет по отношение на разработването на стратегически екологични оценки и тяхното използване	• Завършване създаването на мрежата „Натура 2000“ и осигуряване на добро управление на прилагането на Паневропейския план за действие за опазване на есетрите чрез налагане на мораториуми / ограничения за улова на есетра през границите, подготвяйки рамка за управление и финансиране на мерки за опазване ex-situ • Проучване на различни въпроси, свързани със състоянието и използването на земята и почвите в Дунавския регион, вкл. наличност и качество на земята и почвата, рискове, свързани със земята и почвите, и запазването и възстановяването на надземните и подземните екосистеми и биологичното разнообразие • С цел постигане на устойчиво използване на пестициди и да се установи рамката за	• Насърчаване на разработването на проекти, касаещи есетрите и техните екологични изисквания и по-активно участие на публичните власти, НПО и научни организации в подобни инициативи в трансграничния район. • Идентифициране на съвременните подходи за възстановяване на местообитанията на застрашени от замърсяване на почвата, водата и въздуха видове и разработване на стратегически и планирани дейности за прилагане на тези подходи в засегнатите зони на трансграничния регион чрез обединяване на усилията на публичните власти, учените, НПО, чрез прилагане на международен опит в тези области и устойчиво сътрудничество в рамките на тези организации • Създаване на зелена	• Да се включи специален раздел в ПУРБ за мерки и задължителни действия за опазване на есетровите видове в река Дунав, както и за запазване и възстановяване на местообитанията не само в река Дунав, но и в други историческите места обитавани от есетри в трансграничния район; • Интегрираните системи за управление на отпадъците трябва да бъдат създадени и внедрени на национално, регионално и местно ниво. Необходимо е развитието на центрове за управление на отпадъци за битови и неопасни отпадъци, както и рехабилитация и затваряне на несъответстващи депа и силно замърсени места и нерегламентирани сметища. • Научните изследвания върху екологията на есетрите и последиците от тежки метали

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

в процесите на вземане на решения • Подобряване на потока от екосистемни услуги и подготовка на възстановителни дейности, с акцент върху тези, които изискват трансгранично възстановяване и / или сътрудничество, и тези, които включват икономически заинтересовани страни	действие на Общността, страните от трансграничния регион трябва ефективно да използват възможностите на Рамковата директива за пестицидите (РДП)	инфраструктура в трансграничния регион, която да развие икономиката и да подобри качеството на живот на населението в района, но също така да осигури платформа за бъдещи съвместни инициативи, свързващи опита и потенциала на всички заинтересовани страни в региона.	и други химикали върху техния статус трябва да бъдат разработени и включени в актуализиран План за действие за есетрите • На местно ниво са необходими мерки за контрол на дифузните източници на емисии от битовото отопление и трафика. придружени от структурни и поведенчески промени. • Създаване на регионални контролни групи за проследяване дали всички правни документи, доклади и др. се изготвят и подават в поставените срокове

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

ЦЕЛЕВО СЪСТОЯНИЕ	Предложена диаграма на процеса, контрамерки, измерими цели Постигане на целите за управление, заложени в Плана за управление на басейна на река Дунав Намаляване на нивата на хранителни вещества в река Дунав, за да се позволи възстановяването на черноморските екосистеми до условия, подобни на тези от 60-те години Изготвяне на Доклад за анализ на Дунав като стъпка към завършване на Плана за управление Осигуряване на устойчиви популации на дунавски есетрови видове Разработване, приемане и прилагане на плановете за управление на под басейново ниво, До 2030 г. да се засили работата по спиране на влошаването на състоянието на всички видове и местообитания, обхванати от законодателството на ЕС в областта на природата, за да се постигне значително и измеримо подобрение, адаптирано към специалните нужди на съответните видове и местообитания в Дунавския регион Подобряване на работата по създаването на зелена инфраструктура и процеса на възстановяване на поне 15% от деградиралите екосистеми (включително почвата), за да се подобрят и поддържат екосистемите и техните услуги до 2030 г. в Дунавския регион и да се подобри качеството на въздуха Продължаване на текущата работа и усилията за осигуряване на жизнеспособни популации от дунавски есетрови и други местни видове риби до 2030 г.

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

	ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ										
КАКВО?	Да допринесе за визията на ЕС за 2050 г. и целта на ЕС за биологичното разнообразие за 2020 г.	За ефективно управление на обектите от Натура 2000 и други защитени територии	За защита и възстановяване на най-ценните екосистеми и застрашени животински видове	Да се развие зелена инфраструктура, за да се свържат различни биогеографски региони и местообитания	Намаляване на влагането на пестициди в околната среда на Дунавския регион Да се премахнат безопасно остарелите пестициди и други остарели химикали в района на Дунав	Да се подготвят и приложат транснационални политики за пространствено планиране и развитие за функционални географски райони (речни басейни, планински вериги и др.)	Да се осигури подходящо третиране на твърди отпадъци	Да се повиши осведомеността относно опазването на почвата	Да се намалят замърсителите на въздуха	Да се повиши осведомеността на широката общественост, като се признава и популяризира потенциала на природните дадености като двигатели на устойчивото регионално развитие Да се образоват деца и младежи	Да се изгради капацитет на местните власти по въпросите, свързани с околната среда

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

КОЙ?	Отговорно лице Партньорите по проекта за трансгранично сътрудничество осигуряват изпълнението на АР на ниво политика (например чрез съгласуване на планирането с цели, показатели и графици и чрез осигуряване на широки контакти между организаторите на проекти, програми и източници на финансиране, както и чрез предоставяне на техническа помощ и съвети). Тяхната работа е транснационална, междусекторна и междуинституционална. Участието на ръководители, заинтересовани страни и техните мрежи свързани с различни организации (гражданско общество, неправителствени организации, научна общност, политическо ниво) на различни нива (местно, регионално, национално, ЕС) е един от основните принципи на изпълнението на идеята на проекта. Участието на заинтересованите страни се отразява главно при тяхното участие при съставянето и организацията на трансграничната Работната група. Работните групи обикновено са отворени за всички страни, заинтересовани от темата и желаещи да допринесат за изпълнението на съответната работна програма. През изминалия период широките и организирани мрежи от заинтересовани страни нарастват, главно чрез работата на работни групи. В момента са създадени и действат следните работни групи: • Оперативна група „Дунавска есетра“ (DSTF) • Мрежа за инвазивни чужди видове в Дунавския регион (DIAS) • Дунавски паркове - Мрежа от защитени територии • Мрежа за почвена стратегия в Дунавския регион (SONDAR) • Работна група за качеството на въздуха (TFAQ) • Работна група за пестициди и химикали (TFPC) • Основен план на работната група за река Дунав в Бавария (WGMPBD) Съставът на работните групи обикновено може да се разглежда като положителен опит, тъй като в много случаи за първи път ръководители от гражданското общество, научната общност и ниво политики от различни региони и държави се събират, за да работят съвместно по общ проблем. Съществуващата необходимост от свързване на НПО и заинтересованите страни при опазването на природата и биологичното разнообразие до нивото на политиката е основният двигател на изпълнението на процеса и дава солидна основа за по-нататъшно разработване на конкретни дейности и предложения за проекти.
КОГА?	Всички срокове за действие са предмет на взаимно съгласие между партньорите по проекта и свързаните заинтересовани страни и организации. Планирано е да започнат веднага чрез последователност, осигуряваща припокриване на дейности и пълно използване на капацитета на участниците в проекта

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

КЪДЕ?	Планът за действие обхваща долния участък на река Дунав в трансграничния регион Монтана-Неготин и не се ограничава при прилагането на резултатите към други трансгранични региони в Дунавския басейн.
РАЗХОДИ	Според проведения финансов анализ на изпълнението на АР

	ПЛАН	РЕЗУЛТАТИ
ПРОСЛЕДВАНЕ	➢ **Доклад за изпълнението**- при завършване на всяко действие ➢ **Годишен доклад** - с анализ на резултатите, нуждите и предизвикателствата ➢ **Окончателен доклад**	• действия, които при тяхното изпълнение изискват или биха могли да са от силно значение за транснационалното и / или (транс) регионалното сътрудничество; • действия, които надхвърлят съществуващите национални задължения, но добавят определена стойност, като включват повече страни в процеса на разработване и / или изпълнение и оказват влияние на регионалното ниво; • действия, които гарантират последователност, устойчивост и по-целенасочено използване на финансови потоци от ЕС (или обединяване на

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

	наличните ресурси на национално ниво); • действия, които биха могли да помогнат за интегрирането на нови глобални и европейски процеси, свързани с опазването на околната среда и природата, като по този начин се насърчава сближаването на регионално ниво; • засилване на сътрудничеството с други EUSDR AP (особено AP II стълб) и макрорегионални стратегии, за да се идентифицират по-силни взаимодействия и да се избегне дублиране на дейностите.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
Ефективно управление на обектите включени в Натура 2000 и други защитени територии	Прекъсване влошаването на природозащитния статус на всички видове и местообитания, обхванати от законодателството на ЕС	Изследвания, инвентаризация и мониторинг (особено по отношение на есетровите видове и местообитанията им от европейско и национално значение), както и справяне с конфликтите и незаконната търговия с диви животни. Дейности, водещи до подобрена защита на останалите естествени екосистеми (като долното течение на река Дунав),	Постигане на значително и измеримо подобрение, пригодено към специфичните нужди на есетровите видове и местообитания им в региона на река Дунав; Допринасяне за осъществяване визията на ЕС за 2050 г. и за постигане на целта на ЕС за биологичното разнообразие за 2020 г. Повишаване на	ВИСОК	Работна група на трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ; НПО; Научни организации	12/2025	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
	в областта на околната среда	възстановяване на влажните зони, залесяване на необработваеми земи, защита периферията на горите и биоремедация на силно засегнати райони	информираността на широката общественост чрез признаване на ползите и насърчаване на потенциала на природните дадености като двигатели на устойчивото регионално развитие				
	Оценяване на района по долното течение на река Дунав за природозащитен статус и ефективност на мерките (Управленска рамка на обектите от Натура 2000)	Разработване на дългосрочна стратегия за опазване на есетровите видове разпространени по долното течение на река Дунав, изградена въз основа на инициативи на WWF, IAD и други НПО Държавите-членки трябва да докладват през период от шест години за напредъка, постигнат с прилагането на Директивата за местообитанията. Картиране и осигуряване на местообитания, позволяващи миграцията на есетровите видове и хармонизиране на програмите за мониторинг; Научно обоснован мониторинг в трансграничния регион и	Мониторинг и докладване съгласно директивата се фокусират върху поддържането и/или възстановяването на добър консервационен статус на типове местообитания и видове, които са от интерес за общността. Въпреки че, това е задължение, регламентирано от националното законодателство, това действие би могло да помогне за осигуряване на последователност и устойчивост при мониторинга, докладването и по-нататъшното използване на събраните данни. Освен това, това би могло да улесни по-доброто управление на трансграничните региони от Натура 2000 и/или	ВИСОК	Работна група за трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Научни организации	12/2023	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		управление на популациите на големи хищници, по-специално чрез улесняване на сътрудничеството между заинтересованите страни (особено между правоприлагащите органи и природозащитните институции) за координирано прилагане на мерки за предотвратяване и борба с незаконния улов и осигуряването на критични местообитания.	идентифицирането на по-подходящи мерки за опазване, които са специфични за региона по долното течение на река Дунав и/или трябва да бъдат приложени в регионален мащаб. Осигуряване на подходяща платформа за идентифициране на последователни и устойчиви приоритетни действия, които биха могли да помогнат за гарантиране на опазването на есетровите видове в региона по долното течение на река Дунав и възможност за по-целенасочено използване на средствата, отпуснати от ЕС и обединяване на наличните ресурси. Взаимодействието и сътрудничеството между различни заинтересовани страни (най-вече публични власти и екологични НПО) спомага за засилване на				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
			способностите им и за по-голямо въздействие от взетите решения и приложените политики.				
	Разработване на План за управление на речните басейни във връзка с опазването на есетровите видове	Цялостно изпълнение на плана за управление на басейна на река Дунав относно есетрите в трансграничния район Да продължат инвестициите в системите за събиране на информация, които вече са разработени и тези инвестиции да се подкрепят местните и международни власти. Да се подкрепи възстановяването на влажните зони и заливните равнини като ефективно средство за подобряване на защитата от наводнения и да се анализира и идентифицира най-добрият отговор на риска от наводнения (включително използването на „зелена инфраструктура“). Завършване на изграждането на мрежата на Натура 2000 и осигуряване на добро управление при прилагане на	Засилване на общата осведоменост и улесняване обмена на добри практики между ръководителите на всички нива и между местното население по въпросите на интегрираното управление на водите на басейна на река Дунав, Осигуряване на адекватно финансиране на обектите по Натура 2000 Подобряване и рационализиране на мониторинга и докладването.	ВИСОК	Работна група на трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО	06/2021	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		общоевропейския план за действие за опазване на есетровите видове чрез прилагане на мораториуми/ограничения на риболова на есетрови видове по двете страни на граничния район, подготовка на управленската и финансова рамка за ex-situ мерки за опазване					
Развитие на зелена инфраструктура, с цел свързване на различни биогеографски региони и местообитания Подготвяне и прилагане на транснацио	Оценка на възможностите за свързване на местообитанията на есетровите видове в трансграничния регион	Научни изследвания за намиране на нови начини за свързване на местообитанията, консултации със свързаните общности и заинтересованите страни, внимателно и интегрирано пространствено планиране за разработване и прилагане на практики и технологии за икономически инвестиции и инфраструктурно развитие в полза на биологичното разнообразие	Идентифициране на общи дейности и тяхното изпълнение на (транс)регионално ниво би спомогнало за осигуряване на последователност и устойчиво внедряване на зелена инфраструктура в градските и селските райони на региона по долното течение на река Дунав, както и по-целенасочено използване на средствата, отпуснати от ЕС. Подходяща платформа за идентифициране на последователни и устойчиви	СРЕДЕН	Работна група за трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Научни организации	12/2023	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
нално пространствено планиране			приоритетни дейности, необходими за насърчаване и подпомагане на прилагането на зелени коридори, които биха били от полза за опазването на околната среда в по-голям (транс/регионален) мащаб.				
	Разработване на политики за функционални географски райони (речни басейни, планински вериги и др.)	Разработване на координирани политики за териториално планиране, фокусиращи се върху защитата и устойчивото развитие на функционалните географски зони, въз основа на неговите силни страни и потенциал. Допринасяне за постигане на визията на ЕС за 2050 г. и постигане на целите на ЕС за биологичното разнообразие за 2020 г.; ефективно управление на обектите от Натура 2000 и други защитени територии; Защита и възстановяване на най-ценните екосистеми и застрашени животински видове; Прилагане на зелени инфраструктурни решения за	Даване на добър пример за интегрирано управление на защитени територии и природни дадености в транснационален контекст. Както подходът, така и натрупаните познания могат да бъдат пренесени в други части на Дунавския регион. Опазването на екосистемите и природните дадености, наред с утвърждаването на перспектива за устойчив растеж би допринесло за подобряване на качеството на живот и възможностите за заетост на местното население, което ще може да се възползва от	СРЕДЕН	Публични власти; НПО; Научни организации	06/2021	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		свързването на различни биогеографски региони и местообитания	регионалния подход. Сътрудничеството би помогнало да се избегне дублирането на дейности и също така да осигури последователност, устойчивост, участие на съответните заинтересовани страни и по-целенасочено използване на средствата, предоставени от ЕС. Следва да се поддържа по-нататъшно сътрудничество, като същевременно се разглежда възможността за по-силна взаимовръзка, особено с тези, които имат сходни (синергизирани) цели, произтичащи от стратегията за биологично разнообразие на ЕС за 2020 - например по отношение на мрежата Натура 2000, зелена инфраструктура, възстановяване на деградирали екосистеми, управление на инвазивни чужди видове и т.н.				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
	Разработване на зелен коридор за есетрови видове в трансграничния регион	Интегрирано пространствено развитие и консервационно планиране, т.е. по-добра комуникация, по-добър обмен на данни и познания между секторите на околната среда, транспорта и териториалното планиране. Зелената инфраструктура е призната за голям потенциал за интегриране на биологичното разнообразие в други сектори и трябва да бъде включена в националните оперативни програми. Поддържане и възстановяване на критични елементи на зелената и синята инфраструктури чрез интегрирани дейности в пространственото планиране, развитието и опазването на околната среда Предмет на това действие ще бъде: • картиране на ключови елементи за синя и зелена	За да се развие една последователна и устойчива мрежа от екологични (зелени) коридори чрез внедряване на зелена и/или синьо-зелена инфраструктура, е необходимо междурегионално сътрудничество с EUSALP, EUSAIR и EUSBSR. Освен това, Това действие е свързано с работата на GIIR - Рамка за приоритизиране на работната група за възстановяване на зелената инфраструктура (WG GI-RPF), тъй като основните цели на работната група са: да подпомага изпълнението на действията на стратегията за зелена инфраструктура, да осигури подходяща платформа за споделяне на най-добрите практики за внедряване на зелена инфраструктура и разглеждане на връзките между възстановяването на деградиралите екосистеми и внедряването на зелени инфраструктурни решения.	ВИСОК	Работна група за трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Научни организации; Заинтересовани международни организации; Ръководители и други заинтересовани страни	12/2025	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		инфраструктура в трансграничния регион и улесняване на споразумението относно целите за управление; • подобряване на комуникацията, обмена на данни и познания между секторите свързани с околната среда, транспорта и териториалното планиране; • осигуряване на развитието на компетентност по отношение на разработването на стратегически оценки на околната среда и тяхното използване в дейностите по вземане на решения; идентифициране (картиране) на районите, които трябва да бъдат възстановени, за да се подобри потокът от екосистемни услуги и да се подготвят възстановителните дейности, с акцент върху тези, които изискват трансгранично възстановяване и/или	В същото време, като се вземат предвид прогнозите за изменението на климата, има някои възможности, които си заслужава да бъдат проучени, т.е. възможности за допълване на това действие, като се включат някои от дейностите, свързани с други природосъобразни решения (напр. Екосистемно насочено адаптиране към изменението на климата, Екосистемно насочено намаляване на риска от бедствия и др.), като това би осигурило по-силно сътрудничество				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		сътрудничество и тези, които включват икономически заинтересованите страни					
Подобряване качеството на въздуха, почвите и водите в Дунавския трансграничен регион	Намаляване влагането на пестициди и химикали в околната среда на региона по долното течение на река Дунав	Това действие следва да бъде насочено предимно върху разработването на подходящи програми и концепции за намаляване на старите пестициди и химикали като цяло или в специфични области, както и върху инициирането на управление на горещи точки или ограничения за тяхното прилагане чрез създаване на буферни или компенсиращи зони. Подобряване на дейностите по внедряване на зелена инфраструктура и процеса на възстановяване на поне 15 % от деградиралите екосистеми, в това число почвите, с цел поддържане и подобряване на екосистемите и техните услуги до 2020 г. в Дунавския регион и	Въпреки че, държавите по течението на река Дунав вече са задължени да контролират внасянето на пестициди в околната среда и на национално ниво са създадени определени протоколи (проекти) за мониторинг и намаляване на концентрациите им, (транс) регионалният подход може да помогне за осигуряване на последователност, устойчивост, участие на заинтересованите страни и по-целенасочено използване на финансирането от ЕС. Освен това, проследяването на дейности и проекти, свързани с влагането на пестициди и	ВИСОК	Работна група за трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Научни организации; Заинтересовани международни организации; Ръководители и други заинтересовани страни	12/2023	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		подобряване на качеството на въздуха Постигане на устойчиво използване на пестицидите, т.е. да се създаде рамка за обществено действие, страните от трансграничните региони трябва ефективно да използват възможностите на Рамковата директива за пестицидите (PFD) да проучват различни въпроси, свързани със състоянието и използването на земята и почвите в Дунавския регион, вкл. състояние и качество на земята и почвите, рискове, свързани със земята и почвите, и запазването и възстановяването на надземните и подземните екосистеми и биологичното разнообразие чрез: • идентифициране на подходящи обекти; • Идентифициране на локации със стари пестициди и други химични замърсители и да се изготвят планове за	химикали в околната среда в региона по долното течение на река Дунав, би могло да помогне за разграничаването на по-нататъшни действия, които са свързани (специфични) с региона и/или трябва да бъдат приложени в регионален мащаб Осигуряване на подходяща платформа за събиране на различни регионални ръководители, заинтересовани страни и техните мрежи от различни направления. Трябва да се осигури по-силно взаимодействие с други организации, за да се намали влагането на пестициди и химикали в околната среда, да се избегне дублирането на дейностите и да се осигури по-целенасочено използване финансирането от ЕС. Освен това намаленото внасяне на пестициди в околната среда би допринесло за постигането на други цели, особено за				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		възстановяване на околната среда и за управление на риска в случай на екологични катастрофи; • изготвяне на планове за управление на риска и за намеса за неутрализиране на ОРС и възстановяване на деградирали екосистеми; • Осигуряване на трансгранично сътрудничество в случай на проблеми в ОРС замърсени обекти; • Насърчаване на участието на заинтересованите страни, обучението и потока от информация на местно и регионално ниво, но също така и по-целенасочено използване средствата от ЕС и/или обединяване на наличните ресурси.	подобряване на дейностите по спиране влошаването на консервационния статус на всички видове и местообитания, обхванати от законодателството на ЕС в областта на околната среда и за постигане на значително и измеримо подобрение, пригодено към специфичните нужди на съответните видове и местообитания в Дунавския регион. Насърчаване комуникацията и сътрудничеството между партньорите в проекта, както и по-нататъшното сътрудничество с работната група от ICPDR и разработването на проекти, свързани с пестицидите в околната среда. Решение за подобряване на здравето чрез добро управление на стари пестициди и други остарели химикали,				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
			приета на 63-ата Световна здравна асамблея (WHA; май 2010 г. в Женева). Идентифицирането на (основни, общи) дейности и тяхното изпълнение на (транс) регионално ниво би спомогнало за осигуряване на последователност и устойчивост на доброто управление и премахването на стари пестициди и други остарели химикали в Дунавския регион, както и по-целенасочено използване на финансирането от ЕС и/или обединяването на наличните ресурси. Освен това действията са свързани с няколко конвенции: Базелска конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното изхвърляне, Ротердамска конвенция относно процедурата за предварително информирано съгласие за някои				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
			опасни химикали и пестициди в международната търговия, Стокхолмска конвенция за устойчиви органични замърсители, както и Женевската декларация за доброто управление на химикалите и отпадъците. Комуникацията и сътрудничеството между работните групи и тези конвенции следва да се насърчават, както и по-нататъшното сътрудничество с JRC (DLSN), водеща група, която има за цел да проучи различни въпроси, свързани със състоянието и използването на земята и почвите в Дунавския регион, включително състоянието и качеството на земята и почвите, рискове, свързани с тях, както и запазването и възстановяването на надземните и подземните екосистеми и биологичното разнообразие.				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
	Осигуряване подходящо третиране на твърди отпадъци	Създаване и внедряване на интегрираните системи за управление на отпадъците на национално, регионално и местно ниво. Необходимо е създаване на центрове за управление на битови и неопасни отпадъци, както и рехабилитация и затваряне на несъответстващи на изискванията депа за отпадъци, силно замърсени обекти и нерегламентирани сметища. Дейностите трябва да включват и действия за повишаване на осведомеността относно нуждите от намаляване на отпадъците и тяхното рециклиране. В същото време това е свързано с възстановяване и поддържане доброто качеството на водите (по отношение на третирането на опасни вещества и утайки от замърсители с най-новата и най-добрата налична технология)	Засилване на процеса по внедряването на зелена инфраструктура и на процеса на възстановяване на поне 15% от деградиралите екосистеми, включително почвите, за да се подобрят и поддържат екосистемите и техните услуги до 2030 г. и да се подобри качеството на въздуха в района по долното течение на река Дунав. Подкрепа за конкурентоспособността на предприятията, включително развитието на клъстери. Трансграничното сътрудничество за създаване на ефективна система за третиране на битови и промишлени отпадъци въз основа на тяхното сортиране би могло да даде някои препоръки за повишаване на ефективността на третирането на отпадъци и	ВИСОК	Работна група за трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Научни организации; Заинтересовани международни организации; Ръководители и други заинтересовани страни Тясното сътрудничество с ICPDR с неговия опит и мандат в управлението на водите е много важно и трябва да се запази.	12/2022	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		Избягването на припокриване и създаването на паралелни структури е ключов принцип, който трябва да се следва в сътрудничеството между двете страни. За да се постигне това и да се осигури ефективен информационен поток, трябва да се разработи общ документ. Този документ трябва да описва конкретни мандати, отговорности, задачи и начин на действие за общи и съвместни дейности.	да отвори възможности за бъдещо (интердисциплинарно) сътрудничество и трансфер на познания в региона (най-нови тенденции, най-съвременна информация, най-добри практики). Въпреки че, всички държави от Дунавския регион имат свои собствени процедури и законодателства по отношение на управлението на твърдите отпадъци, трансграничните регионални стратегии биха могли да предоставят някои препоръки, да разграничат приоритетни дейности, специфични за региона по долното течение на река Дунав, и/или по-нататъшни действия (проекти), които трябва да бъдат приложени в трансграничния регион Освен това те биха могли да дадат възможност за по-				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
			целенасочено използване на финансирането от ЕС, обединяване на наличните ресурси и бъдещо (интердисциплинарно) сътрудничество и трансфер на познания в региона (най-нови тенденции, най-съвременна информация, най-добри практики). EUSDR укрепва рамките за сътрудничество и подкрепя съществуващите институции, които помагат на партньорите от трансграничния регион да прилагат законодателството на ЕС. Следователно, тясното сътрудничество с ICPDR с неговия опит в управлението на водите е от голямо значение. Трансграничните региони трябва да координират своите дейности относно качеството на водите и рисковете за околната среда				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
	Повишаване осведоменост та относно защитата на въздуха, почвите и водите	Повишаване на осведомеността на широката общественост, чрез оценяване и популяризиране потенциала на природните дадености като двигател на устойчивото регионално развитие чрез: • разширяване на целите от трансгранични проекти до международно ниво; • разграничаване на по-нататъшни приоритетни действия, които са свързани (специфично) с региона по долното течение на река Дунав и/или необходимостта от прилагането им на регионално ниво; • обединяване на различни регионални ръководители, заинтересовани страни и техните мрежи от различни направления; • насърчаване на участието на заинтересованите страни, на обучението и потока от информация на местно и регионално ниво;	Подобряване на процеса по внедряване на зелена инфраструктура и процеса на възстановяване на най-малко 15 % от деградиралите екосистеми, включително почвите, с цел да се поддържат и подобрят екосистемите и техните услуги до 2025 г. и да се подобри качеството на въздуха в региона по долното течение на река Дунав. Очакваният резултат е непрекъснато насърчаване и повишаване на осведомеността в областта на защитата на почвите и устойчивото развитие в региона по долното течение на река Дунав Дейностите за повишаване на обществената осведоменост биха имали полза от регионалния подход (като общ подход), който би осигурил видимост и устойчивост на	СРЕДЕН	Работна група за трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Научни организации; Заинтересовани международни организации; Ръководители и други заинтересовани страни Това действие може да бъде постигнато в сътрудничество с Европейския алианс за земите и почвите (ELSA), докато по-задълбочени партньорства в региона по долното течение на река Дунав трябва да бъдат инициирани на общинско ниво и в образователните области.	06/2021	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		• обединяване на наличните ресурси. Сътрудничеството ще осигури платформа за адресиране на нови теми, например ветробранни пояси като Biotope Network Systems, плодородие на почвата, разработване на почвена карта за региона по долното течение на река Дунав, микро-земеделие, адаптиране към изменението на климата. Освен това сътрудничеството е свързано с: • Повишаване на осведомеността на широката общественост чрез признаване и насърчаване на потенциала на природните дадености като двигатели на устойчивото регионално развитие и образованието на децата и младите хора. • Засилване общата	планираните дейности, насочени към насърчаване на защитата на въздуха, почвите и водите. Това припокриване на действия може да помогне за осигуряване на последователност, устойчивост, участие на заинтересованите страни и по-целенасочено използване на финансирането от ЕС. Това може да доведе и до някои нови сътрудничества и/или идентифициране на по-нататъшни действия, които трябва да бъдат приложени в регионален мащаб, свързани със защитата на въздуха, водите и почвите и устойчивото развитие в региона по долното течение на река Дунав. Активно участие в дейности за споделяне на познания (напр. Семинари и симпозиуми) и				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		осведоменост и улесняване обменът на добри практики по въпросите за интегрираното управление на водите в басейна по долното течение на река Дунав сред вземащите решения на всички нива и сред населението на региона • Повишаване осведомеността и участието на заинтересованите страни и подобряване прилагането на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2020. • Повишаване на възприемането на защитената природа като ценен актив. • Популяризиране на зеления и устойчив екотуризъм като	дискусии с колеги от различни страни и/или сектори отварят възможности за бъдещо (интердисциплинарно) сътрудничество и трансфер на познания в региона (най-новите тенденции, най-съвременната информация, най-добри практики). Международната и транснационална мрежа от неправителствени организации в Дунавския регион е предпоставка за съвместни дейности и сътрудничество при разработването на проекти. Това би осигурило по-добър трансфер на познания, фокусиран върху въпроси, свързани със страните от Дунавския регион (най-новите тенденции, най-съвременна информация и най-добрите практики).				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		част от тези дейности.					
	Намаляване на замърсителите на въздуха	Поради сложността на проблемите, свързани с качеството на въздуха в Дунавския регион (различни видове източници, технологии и горива, използвани в целия регион, водещи до различни нива на емисии; различни нива на прилагане на екологични политики и др.) са необходими координирани действия на различни нива: местно, регионално, национално, европейско и международно. От съществено значение е да се включат всички съответни ръководители, за да се оцени възможното взаимодействие между секторните политики и да се подобри ефективността на мерките. Партньорите от трансграничните райони да насърчават диалога и сътрудничеството между различните участници: експерти, власти, здравни специалисти,	Засилване на усилията по спиране на влошаването на консервационния статус на всички видове и местообитания, обхванати от законодателството на ЕС в областта на околната среда, за да се постигне значително и измеримо подобрение, пригодено към специалните нужди на съответните видове и местообитания в Дунавския регион. Внедряването на тази концепция в Дунавската стратегия би означавало по-добра координация между съответните приоритетни области по тази тема/ Ползите от интердисциплинарния работен подход биха спомогнали за по-доброто идентифициране и	ВИСОК	Трансгранична работна група; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Заинтересовани международни организации; Ръководители и други заинтересовани страни	12/2030	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		научни и неправителствени организации. На местно ниво са необходими мерки за контрол емисиите от дифузни източници като битовото отопление и трафика. В тези сектори въздействието на технологичните мерки (подмяна на автопарка и използването на по-ефективни отоплителни уреди) не е оценено. Такива мерки вероятно ще бъдат недостатъчни, за да доведат до приемливи нива на емисиите и следователно трябва да бъдат придружени от структурни и поведенчески промени. Намаляването на амонячните емисии в селскостопанския сектор би било ефективна стъпка напред. Намаляване въздействието от пренасянето на замърсители на дълги разстояния в макрорегиона по долното течение на река Дунав, засилване на международното	проследяване на възможните положителни или отрицателни последици от техните работни планове върху качеството на въздуха. Свързването на това действие с целите и политиките на ЕС за чист въздух ще постави цели за намаляване на въздействието на замърсяването на въздуха върху здравето и околната среда до 2030 г. и разработване на законодателни предложения за прилагане на по-строги стандарти за емисии и замърсяване на въздуха. Тъй като страните от Дунавския регион са подписали Конвенцията за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния, това действие трябва да се концентрира върху събирането на данни за нивото на замърсителите на въздуха в				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		сътрудничество в рамките на Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (CLRTAP) и Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата (UNFCCC) ще спомогне за напредъка в подобряване качеството на въздуха и изменението на климата. По-доброто интегриране на секторните политики в региона по долното течение на река Дунав би подобрило ефективността на мерките. Тъй като въздействието от замърсяването на въздуха е по-голямо в градските райони, където преобладава по-голямата част от населението, инициативи като Партньорството за качеството на въздуха в Програмата на ЕС за градовете могат да помогнат за включване на съответните заинтересовани страни, достъп до финансиране и постигане на консенсус за бъдещи действия	региона и мерките за намаляване му. Укрепването на връзките с институциите и сътрудничеството би спомогнало за повишаване на осведомеността по тази тема сред публичните и частните ръководители.				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
	Надграждане способностите на местните власти по въпросите, свързани с околната среда	Местните власти са отговорни основно за изпълнението на въпроси, свързани с околната среда (като управлението на отпадъци или въпроси относно защитените територии), но често им липсват познания и способности за разработване на проекти в областта на околната среда. Затова основната цел на това действие е да осигури обучение за местните власти, да създаде експертна група, която помага на регионите и градовете за решаване на проблеми и да осигури мрежа за обмен на добри практики. Надграждане на способностите на местните власти по въпросите, свързани с околната среда Прилагане на насоки за подобряване на разбирането на ключовия сектор на законодателството на ЕС в областта на околната среда Създаване на ръководства относно законодателството на ЕС в областта на околната среда	Засилване на усилията по спиране влошаването на консервационния статус на всички видове и местообитания, обхванати от законодателството на ЕС в областта на околната среда, за да се постигне значително и измеримо подобрение, пригодено към специфичните нужди на съответните видове и местообитания в района по долното течение на река Дунав. Повишаване на осведомеността и участието на заинтересованите страни и подобряване на прилагането на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие 2020. Това ще подобри сътрудничеството с ключови сектори и разработването на документи с насоки за подобряване на разбирането на изискванията на законодателството на ЕС в областта на околната и неговата	ВИСОК	Работна група за трансграничния регион; МОСВ, ИАРА, МЗХГ и други публични органи; НПО; Заинтересовани международни организации	06/2021	ОТВОРЕНО

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Действие	Важни етапи	Описание на дейностите	Добавената стойност	Приоритет	Отговорна страна	Краен срок	Състояние
		Създаване на експертна група за подпомагане на регионите и градовете при решаване на различни проблеми и мрежа за обмен на добри практики.	стойност за насърчаване на икономиката. Осигуряване на подходяща платформа, която би могла да помогне за осигуряване на видимост и устойчивост на планираните дейности - осигуряване на обучение за местните власти Подобряване на сътрудничеството с ключови сектори, като се използва разработени документи с насоки за законодателството на ЕС в областта на околната среда. По-силните взаимодействия с други организации биха могли да помогнат да се избегне дублиране на дейностите и да се осигури по-целенасочено използване на финансирането от ЕС.				

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Съкращения:

AP	План за действие
CB	Трансграничен (регион)
CITES	Конвенция за международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора
CLRTAP	Конвенция за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния
DIAS	Мрежа от инвазивни чужди видове в Дунавския регион
DLSN	Взаимовръзка между почва и вода в Дунавския регион
DSTF	Оперативна група „Дунавска есетра“
ELSA	Европейски алианс за земя и почва
EC	Европейски съюз
EUSAIR	Стратегия на ЕС за Адриатическия и Йонийския регион
EUSALP	Стратегия на ЕС за алпийския регион
EUSBSR PA	Стратегия на ЕС за региона на Балтийско море
EUSDR	Стратегия на ЕС за Дунавския регион
GIIR	Работна група за внедряване и възстановяване на зелена инфраструктура
IAD	Африканска инициатива за международно развитие
ICPDR	Международна комисия за защита на река Дунав
LDR	Долно течение на река Дунав
НПО	Неправителствена организация
OPC	Стари пестициди и химикали
PFD	Рамкова директива за пестицидите
PM	Прахови частици

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

RBD	Басейнова дирекция
RBMP	План за управление на речните басейни
SONDAR	Мрежа за почвена стратегия в Дунавския регион
TF	Работна група
TFAQ	Работна група за качеството на въздуха
TFPC	Работна група за пестициди и химикали
UNFCCC	Рамкова конвенция на ООН за изменението на климата
WB	Водно тяло
WG GI-RPF	Рамка за приотизиране на работната група за възстановяване на зелената инфрастуктура
WGMPBD	Основен план на работната група за река Дунав в Бавария
WHA	Световна здравна асамблея
WWF	Световен фонд за дива природа

Литературна справка:

- Bacalbasa-Dobrovici, N. 1997. Endangered migratory sturgeons of the Lower Danube River and its delta.- Envir. Biol. of Fishes, 48, 201-207.
- Bacalbasa-Dobrovici, N. & J. Holcik (2000). Distribution of Acipenser sturio L., 1758 in the Black Sea and its watershed. Boletin. Instituto Espanol de oceanografia 16, 37-41
- Bacalbasa-Dobrovici, N., N. Patrishe. 1999. Environmental studies and recovery actions for sturgeons in the Lower Danube River system.- Jour. Appl. Ichth., 15, 4/5, 114-115.
- Bloesch J., T. Jones, R. Reinartz, B. Striebel, J. Holcik, B. Kynard, R. Siciu and P.Williot (eds.). (2006). Action Plan for the conservation of sturgeons (Acipenseridae) in the Danube River Basin. Nature and Environment. No. 144, Council of Europe Publishing.
- Kruse, G. O.; Scarnecchia, D. L., 2002: Assessment of bioaccumulated metal and organochlorine compounds in relation to physiological biomarkers in Kootenai River white sturgeon. J. Appl. Ichthyol.

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

- Nikcˇevic´ , M.; Lenhardt, M.; Cakic´ , P.; Mic´kovic´ , B.; Kolarevic´ , J.; Jaric´ , I., 2004: Historical review and new initiatives for sturgeon fisheries, aquaculture and caviar production in Serbia and Montenegro. In Oddmund O. (ed.). Releasing development potentials at the Eastern Adriatic. Norwegian University of Science and Technology (NTNU), Trondheim, Norway, [www.easternadriatic.com. Last accessed on 1st September 2009].
- Opportunities and proposals for a revised roadmap, DTP-PAC1-PA6-06 Biodiversity, Landscapes, Quality of Air and Soils, Zagreb, 2019
- Paraschiv, M.; Suciu, R.; Suciu, M., 2006: Present state of sturgeon stocks in the Lower Danube River, Romania. DDNI Sci. Ann. 12, 152–158.
- Poleksic´ , V.; Lenhardt, M.; Jaric´ , I.; Djordjevic´ , D.; Gacˇ ic´ , Z.; Cvijanovic´ , G.; Rasˇkovic´ , B., 2010: Liver, gills and skin histopathology and heavy metal content of the Danube sterlet (Acipenser ruthenus Linnaeus, 1758). Environ. Toxicol. Chem. 29, 515–521.
- Raikova, G. M.; Zivkov, M.; Vassilev, M.; Miloshev, G.; Uzunova, E., 2004. Action plan for sturgeons in Bulgarian parts in the Danube River and Black Sea, p. 189.
- Reinartz, R., 2002: Sturgeons in the Danube River. Biology, status, conservation. Literature study. International Association for Danube Research (IAD), Vienna. Bezirk Oberpfalz, Landesfischereiverband Bayern, e.V.
- Stanic, B.; Andric, N.; Zoric, S.; Grubor-Lajsic, G.; Kovacevic, R., 2006: Assessing pollution in the Danube River near Novi Sad (Serbia) using several biomarkers in sterlet (Acipenser ruthenus L.). Ecotoxicol. Environ. Saf. 65, 395–402.
- Vassilev M. & Pehlivanov L. 2003. Structural changes of sturgeon catches in the Bulgarian Danube section. Acta zoologica bulgarica 55 (3): 97-102.
- Webb, M. A. H.; Feist, G. W.; Fitzpatrick, M. S.; Foster, E. P.; Schreck, C. B.; Plumlee, M.; Wong, C.; Gundersen, D. T., 2006: Mercury concentrations in gonad, liver, and muscle of white sturgeon Acipenser transmontanus in the lower Columbia River. Arch. Environ. Contamin. Toxicol. 50, 443–451.
- Williot, P.; Arlati, G.; Chebanov, M.; Gulyas, T.; Kasimov, R.; Kirschbaum, F.; Patriche, N.; Pavlovskaya, L. P.; Poliakova, L.; Pourkazemi, M.; Kim, Y.; Zhuang, P.; Zholdasova, I. M., 2002: Status and management of Eurasian sturgeon: an overview. Internat. Rev. Hydrobiol. 87, 483–506.
- Доклад относно мониторинга и контрола при изпълнението на плана за управление на речните басейни 2016-2021 г. в Дунавския регион за управление на басейните
- Планове за управление на речните басейни 2016-2021
- Стратегия за регионално развитие на Монтана, 2014-2020

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г.
Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на Сдружение „Технологичен институт по аквакултури „ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.